

הראשונה, הצמצמה התביעה במשפט עמוס בן-גוריון להגנה על המינימום ההכרחי הצילו את עמוס!

ידו של עמוס בן-גוריון. היתה זאת הפגנה אשר משמעותה באה כהמשך לפגישתו המפורסמת של דויד בן-גוריון עם בנו, פגישה שבה נתן ראש הממשלה לסגן המפקח הכללי את העצה "לא לסגת".

כספי קרא לעד גוסף שלבש מדי צבא: רבי-סרן ביבר, הידוע יותר כעופר, גיבור ילקוט הכוזבים, וצייבטניק לא מבוסל בזכות עצמו. במיטב הסגנון שבו היה רגיל להלעיס את יושבי כסית, הסביר ביבר מדוע הבין כי שורת המתנדבים התכונה דהקא לעמוס בן-גוריון, כאשר כתבה כי קצין גבוה סגר את תיק אירסו: "משום שעמוס הוא קצין גב הן משום שהוא ידיו של שיקה והסיבה השלישית — משום שהם באמת התכוננו לעמוס." בית-המשפט העריך נכונה את הופעתו של ביבר, שטיפקה את הישיבה העליונה ביותר עד כה. השופט זאב צלטנר יעץ לתמיר לקצר בחקירה, בגלל מקוריותו של העד.

★ ★ ★

האזר מפריע

ופעתו של אדם מכובד כמו מרדכי מקלף, הרמט"כל לשעבר, נועדה להגביר את אותו הרושם, כי לא רק ראשי המשטר מתייצבים לימינו של עמוס בן-גוריון, אלא שגם אישים רציניים ביותר מוכנים להעיד לטובתו.

המאמץ לטהר את המשטרה נמשך גם מתן לכתלי בית-המשפט. בתי-הספר בארץ קיבלו הוראה להפסיק את השיעורים הרגילים על אזרחות, הניתנים לכיתות ז' וח', ולהתחיל בנושא חדש: המשטרה. במטה הארצי נערכו סיורי תלמידים, בהורכתו של רמ"ח יעקב נאש, דובר המשטרה.

בעתונות החדרה מאמרים ראשיים ששאלו מדוע היה צורך במשפט כזה. המקהלה החסודה הזכירה היטב את אותה מנגינה של "מי צריך?", שהושמעה בעת בירור משפט קסטנר, לפני שנתיים. גם עתה לא היה נוח למשטר כי יוטל אור בהיר מדי, על מעשים אשר נוח לבצעם רק באפילה.

השבוע השלישי במשפט הגדול היה שבוע של קיצור קווי התביעה ונסיון מוכז מצידה, לבצר את עמדותיה החדשות. מיכאל כספי, מצביא כוחות ה-ביעה, שהטיל את כל כוחותיו בהסתערות כללית כבר עם פתיחת המערכה, נסוג לחלוטין מתוכניתו השאפתנית. הוא נטש את שדה הקרב הראשון, שהשתרע על פני 40 תיקים סנסציוניים, ביקש עתה להגן רק על עמדה משפטית צרה, מתחמת היטב. סיסמת התביעה לא היתה עוד, כל המשטר טהור! כי אם "הצילו את עמוס!"

אולם גם בתנאים החדשים, לא הצטמצם המשפט לתביעה פרטית, נגד אזרחים פרטיים. הוא המשיך להיות משפט אשר בו התגוננו המשטר והמשטרה.

מלבב, נשפך המשקה כיד סגן המפקח הכללי. עמוס ושיקלה שתו והתחבקי, התחייבו שלא לחזור יותר על פעולות-תיגרה מבישות. בסיום הלילה הנעים נסעו שיקלה ועמוס במכוניתו של סגן המפקח הכללי, כשליבם טוב עליהם ולא פנוי לקטנות כתמר-רי תנועה ומחוג מדהמירות.

מה יכול היה עתה עמוס לומר על כל הפרשה, בעמדו על דוכן העידים? אינני מכיר את שיקלה. השיב בשבועה.

★ ★ ★

פריג'ידר ומנגנון החושך

חקירה הנגדית העלתה עוד פרטים מעניינים. בין השאר, הוכררה פרשת המתנות, אשר עמוס קיבל מיהודי אמריקאי בשם רוקסין. התברר כי אותו נדבן רחב-לבב נתן לעמוס פריג'ידר וצ'ק על 300 דולר, אף כי החוק אוסר על אנשי משטרה לקבל מתנות כלשהן, אלא מבני משפחה.

פרט נוסף, שהטיל אור על התנהגותו של סגן המפקח הכללי: עמוס בן-גוריון הינו ידיו של יעקב בראונשטיין, איש העסקים שהועמד לדין על הברחת עשרות אלפי דולרים. באחת ההודמות, לקח בראונשטיין את עמוס לקנות כלי חרסינה במחסן סטנואי. גילוי אחר: עמוס בן-גוריון שוחח ארוכות עם שניים מהאנשים המרכזיים במנגנון החושך, ניהל איתם, לדבריו, דיונים רצופים בנוגע לגיהל המשפט.

הוראה נוספת, שנחסה ממנו בעקיפין: הקצין זאב שטיינברג נעצר יום אחד אחרי ש נכנע ללחץ מפקדיו במטה הארצי, התייצב במשרדו של כספי כדי לתת הצהרה בשבועה לטובת עמוס בן-גוריון. ההצהרה נגבתה משטיינברג כדי שלא יוכל להעיד נגד עמוס מאוחר יותר, בבית-המשפט. מעצרו של שטיינברג נדחה עד לאזר שהצליחו קציני המטה להוציא ממנו את ההצהרה בשבועה. כאשר שוב לא היה צורך בו, נעצר.

★ ★ ★

עדים במדים

א רק מנגנון החושך נרתם לשורת המגויסים, להגנתו של עמוס בן-גוריון. על דוכן העידים, שנקראו להעיד לטובת עמוס, עלה אדם שעל כתפיו היו מונחים סימני הדרגה של אלוף צה"ל והילת המצביא המנצח.

אלוף חיים לסקוב הוא ידיו של עמוס בן-גוריון מימי שרותם המשותף בצבא הבריטי. הוא היה גם דייר של עמוס, בדירתו ביראליהו, כאשר עמוס התגורר בחילה של ליגום. הוא הביע את אמונו המ חלט בעמוס בן-גוריון, אמר אשר לא עורער גם לאחר שקרא את דברי שורת המתנדבים. אולם כדי לחזק את טענתו של עמוס כי הוא אמנם נפגע מהפירסומים, סיפר לסקוב כי קצינים בכירים בצה"ל לא רצו יותר לבוא במגע עם עמוס, בהשפעת אותה חוברת.

הופעתו של לסקוב, שהושארה בסוד עד לרגע האחרון, נועדה באורח פלא לכמה צלמי עתונות, אשר אצו למסדרון בית-המשפט, כדי להנציח את הרגע שבו לחץ אלוף צה"ל את

מצביא המשטר, מיכאל כספי, מציג גליון העולם הנוה, בו פורסמו בהרחבה הנושאים המרכזיים של הברור המשפטי, אף כי נושאים אלה לא הוזכרו בחוברת של שורת המתנדבים.

הרמט"כל של כסית. בשם זה ידוע רבי-סרן שאול ביבר, גיבורו הראשי של ילקוט הכוזבים. הוא למד עם עמוס בן-גוריון בבית-הספר כדורי, ובא להעיד על אופיו הטוב. כאשר קרא את חוברת שורת המתנדבים, סיפר, השתנה יחסו אל עמוס בן-גוריון. מאוחר יותר, כאשר קרא את חשאלות והתשובות, שוב עלתה קרן עמוס בעיניו.